

GRP406 MESLEK ETİĞİ VE YASAL KONULAR

Doç. Dr. İlhan YALÇIN

ETİK İKİLEM

KARAR VERME SÜRECİ

Psikolojik danışman olarak zaman zaman bizi zorlayan durumlarla karşılaşabilir ve nasıl davranırsak danışanımız (ve diğerleri) için en doğru ve en uygun çözüme ulaşacağımıza karar veremeyiz.

İşte bu durumlarda bir ikilem içine düşer, seçenekler arasında bir çatışma yaşarız.

Bazen sorunun gerçek bir çözümü olmayabilir de! Ancak yine de en uygun ve en az zarar verecek şekilde davranmak, *etiksel bir sorumluluktur.*

En Sık Karşılaşılan Etik İkilem Durumları

İntihar Eğilimi

Gizlilik

Toplumsal saldırganlık

Yetkinlik/Yeterlik Sınırları

İstismar

Birey, aile, kurum arası ilişkilerden doğan güçlükler

Kendine ya da başkalarına zarar verme riski

Madde kullanımı

İş tanımı dışında verilen görevler

ETİK İKİLEM KARAR VERME SÜRECİ

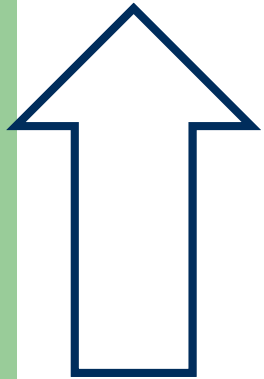
- 1. Problemin Tanımlanması
- 2. Problemin Etik Standartlara Göre İncelenmesi
- 3. İkelere göre inceleme,
Bilgi Toplama, Danışma, Tartışma
- 4. Çözüm Alternatiflerinin Üretilmesi
- 5. Uygun Çözüm Alternatifinin Seçilmesi
- 6. Eylem Planı Hazırlamak ve Değerlendirmek
- 7. Uygulama ve Sonucu Değerlendirme

1. Adım: Problemin Tanımlanması

- Temel unsurlarının kısa bir sözlü veya yazılı kavramsal tanımlarını yapmak,
- Zor bir durum ise psikolojik danışma süpervizörü ile veya başka bir deneyimli psikolojik danışmanla konuyu tartışmak.

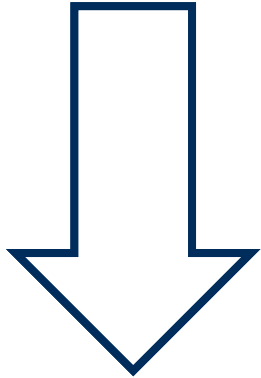

Problem tanımlanırken dikkat edilmesi gereken temel noktalardan biri...

Psikolojik
Danışmanın

Kullandığı yöntemlerin sorumluluğunu
üstlenmelidir!!!

Danışanın

Psikolojik danışma sürecinin sonuçları
konusunda sorumluluk almalıdır!!!

2. Adım: Problemin Etik Standartlara Göre İncelenmesi

- Etik ikilemde problem durumunun açıkça ortaya konulmasından sonra, meslek örgütü olan Türk PDR-DER'in Etik Kuralları kitapçığında bu konunun ele alınıp alınmadığına bakılmalıdır.
- ACA Etik Kodları
- ASCA-Okul Psikolojik Danışmanları için Etik İlkeler Klavuzu
- Türk Psikologlar Derneği Etik İlke ve Standartları

AMERICAN COUNSELING
ASSOCIATION

3. İlkelere göre inceleme, Bilgi Toplama, Danışma, Tartışma

- Meslektaşlar ile konuşup bilgi alınabilir.
- Daha deneyimli bir meslek elemanından süpervizyon alınabilir.
- Türk PDR Derneği'nden görüş alınabilir.
- Danışanın yararına olma ilkesine göre hareket edilmelidir.
- Danışana zarar vermeme ilkesinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Profesyoneller için 5 temel etik ilke:

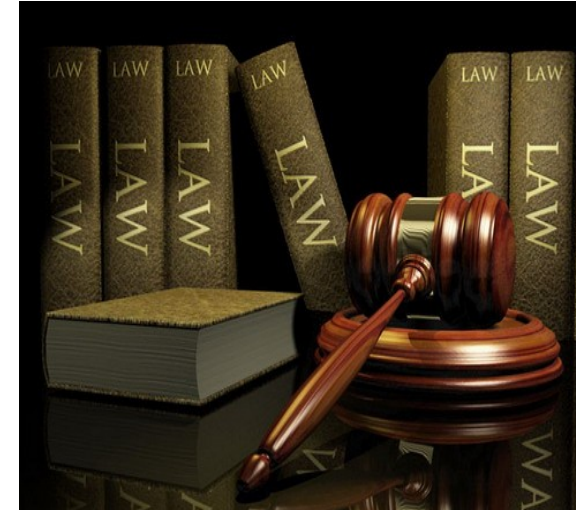

Diğer Bilgi Kaynakları

- Anayasa,
- Türk Ceza Kanunu,
- Türk Borçlar Kanunu,
- 657 Devlet Memurları Kanunu,
- İnsan Hakları,
- Çocukları Koruma Yasası,
- Milli Eğitim Temel Kanunu ve
- MEB tarafından yayınlanan yönetmelik ve yönergeler

Yasalar ve hukuk kurallarına ilişkin cevaplanmasını isteyebileceğiniz genel sorular şunlardır (incelediğiniz durumla bağlantılı olarak):

- 1. Hangi eylemler kanun tarafından yasaklanmıştır?*
- 2. Hangi eylemleri yapmak kanun tarafından zorunlu kılınmıştır?*
- 3. Yasa, hangi hak ve sorumlulukları korumaktadır?*

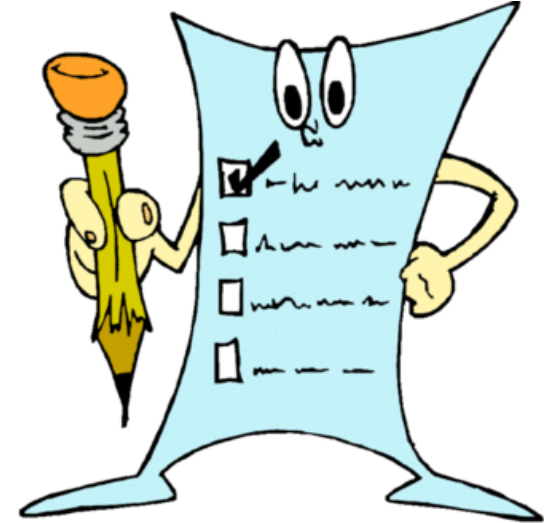
4. Adım: Çözüm Alternatiflerinin Üretilmesi

- Önceki aşamalarda belirlediğiniz etik amaçlara ulaşmanızı sağlayacak ve size açık olan bütün olası eylemlere ilişkin beyin fırtınası yapın.
- Akla gelebilecek bütün alternatifleri belirlemeye çalışın.
- Avantaj, dezavantajları, sonuçları neler??

5. Adım: Uygun Çözüm Alternatifinin Seçilmesi

- Evrensellik
  - Başkalarına da tavsiye eder misiniz?
  - Başkası tarafından yapılmış olsa göz yumar mısınız?
- Başkalarına Açıklık
  - Diğer psikolojik danışmanlara açıklayabilir misiniz?
  - Halka açık bir ortamda incelenmesine razı olur musunuz?
- Adalet
  - Benzer durumdaki başka danışanlar için de yapar mısınız?
  - Üst düzey bir danışana da uygular mısınız? (bkz. s. 292)

6. Adım: Eylem Planı Hazırlamak ve Değerlendirmek

- Seçilen hareket planının gözden geçirilmesi ve burada izlenecek olan yolun yeni etik problemler yaratıp yaratmayacağını değerlendirilmesi bu aşamada gerçekleştirilmelidir.

7. Adım: Uygulama ve Sonucu Değerlendirme

- Sonuç bekledięiniz gibi oldu mu?
- Sonuçla ilgili bütün faktörleri (siz eylem planını uyguladıktan sonra ortaya çıkan yeni faktörler değil) göz önünde bulundurdunuz mu?
- Benzer durumlarda yine aynısını yapar mısınız?
- Ortaya çıkan sonucun size öğrettikleri neler?

ÖRNEK ETİK İKİLEM

